

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT, SPORTIT DHE RINISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL
PËR MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE
TË LËNDËS “FIZIKË”
2018**

1. HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për marrjen e kategorive të kualifikimit të mësuesve të lëndës së Fizikës është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA) për t’u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së fizikës në përgatitjen për testimin kombëtar për marrjen e kategorive të kualifikimit, si dhe të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave Arsimore për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit, që do të hyjnë në këtë proces.

Programi është hartuar sipas kërkesave të MASR për kualifikimin e mësuesve dhe përmban këto fusha kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve :

- Dokumentet zyrtare¹, të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë e mësimdhënie – nxënies.
- Programet përkatëse lëndore.
- Aspekte të pedagogjisë, metodologjisë dhe përdorimit të TIK-ut në mësimdhënie-nxënie.
- Aspekte të etikës dhe të komunikimit.
- Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
- Përmbajtja shkencore e lëndës së fizikës sipas programeve lëndore përkatëse të AMU-së dhe AML-së.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASR-se që zbatohen në shkollë, duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

Qëllimi i hartimit të programit të zhvillimit profesional të mësuesve për efekt kualifikimi është:

- të ofrojë një program orientues për t'iu ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së fizikës në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe DAR/ZA-ve, për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- të ofrojë një program të detyruar, për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Programi synon që mësuesi:

- të njohë dhe zbatojë legjislacionin arsimor dhe risitë më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat profesionale për të rritur efektivitetin e procesit mësimor dhe për të realizuar një mësimdhënie të suksesshme;
- të demonstrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e metodave për menaxhimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të reja të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe në zbatimin e tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe veçoritë e klasave ku japin mësim;
- të demonstrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të zotërojë zbatimin e rregullave drejtshkrimore të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimdhënie –nxënies;
- të përdorë aftësitë e TIK-ut, për të rritur cilësinë e mësimdhënies-nxënies.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë, përcaktohen:

- kompetencat profesionale, si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;

- literatura përkatëse rekomanduese në funksion të zotërimit të kompetencave të fushës.
- Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqëndrohet.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	
FUSHA: “DOKUMENTACIONI ZYRTAR SHKOLLOR”	
Kompetenca	Literatura e rekomanduar
“Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe dokumentacionit shkollor” Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i fizikës:</i> • zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative të këtij sistemi; • zbaton legjislacionin, udhëzimet e MASR –it dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; • demonstroi zbatimin konkret të udhëzimeve të MASR-it në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-nxënies; • zbaton etikën profesionale të mësuesit; • respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; • respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit.	• Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. • Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), nr. 343, datë 19.08.2013. • Udhëzimi nr. 16, datë 31.07.2017 “Për vitin shkollor 2017-2018, në sistemin arsimor parauniversitar”. • Udhëzimi nr. 44, datë 16.10.2014 “Për disa shtesa dhe ndryshime në udhëzimin nr. 21, datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore-edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”. • Udhëzimi nr.1, datë, 20.01.2017, “Për funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”. • Udhëzimi nr. 2, datë 12.02.2015. “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të

	mësuesve”. • Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. • Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”. • Standardet e shkollës si qendër komunitare. • Urdhri Nr.6, datë 10.01.2018 për zbatimin e nismës “Tri lëndë në gjashtë orë”.

FUSHA: “PROGRAME LËNDORE TË FIZIKËS”

Kompetenca	Literatura e rekomanduar
“Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të fizikës në shkollë”	
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i fizikës:</i> • zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit ku zhvillohet mësimi; • zbërthen me fleksibilitet programin lëndor në përshtatje me kërkesat bashkëkohore për zbatimin e tij; • harton materiale plotësuese kurrikulare për tema të veçanta në shërbim të përvetësimit të koncepteve dhe aftësive që kërkon programi kur e shikon të arsyeshme; • harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxisin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; • harton rezultate e të nxënit për tema mësimore ose grup temash, kapitujsh, në përputhje me njohuritë dhe shkathtësitë e	• Korniza kurrikulare, 2014. • Kurrikula bërthamë AMU, klasat VI-IX, 2014. • Kurrikula bërthamë AML, klasat X-XII, 2016. • Programet e fizikës sipas kurrikulës së re bazuar në kompetenca, për klasat (VI-VII-VIII) të AMU-së dhe klasat (X-XI) të AML-së.

programit; • kategorizon rezultate të të nxënit të programit sipas dokumentit të niveleve të arritjes së të nxënit; • tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të fizikës); • shpjegon lidhjen program-tekst; • përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e objektivave të programit; • siguron informacione, që demonstrojnë lidhjen e fizikës me lëndët brenda fushës së shkencave të natyrës, si dhe me lëndët e fushave të tjera dhe situata të jetës reale.	

FUSHA: “ASPEKTE TË PEDAGOGJISË DHE TË METODOLOGJISË SË MËSIMDHËNIES/NXËNIES”

Kompetenca I “Zotërimi i kompetencave pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e fizikës”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i fizikës:</i> • demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; • përshtat metodat e zgjedhura me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve; • demonstroi respekt, besim dhe objektivitet në komunikimin me nxënësit; • identifikoi nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar);	• Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. • Udhëzuesi për zbatimin e kurrikulës me kompetenca në AMU, 2017. • Udhëzuesi për zbatimin e kurrikulës me kompetenca në gjimnaz, 2016. • Nivelet e arritjes së kompetencave – Shkalla e tretë dhe e katërt, klasat VI-IX, IZHA, 2016. • Nivelet e arritjes së kompetencave – Shkalla e pestë, klasat X-XI, IZHA, 2016. • Literaturë që ka në fokus aspekte

• planifikon plane afatshkurtra dhe afatgjata për punën me nxënësit me nevoja të veçanta; • demonstroi qëndrim pozitiv ndaj shkencës dhe kryesisht lëndës së fizikës; • edukon të nxënësit një dashuri për lëndën e fizikës; • motivon nxënësit duke e konsideruar motivimin një nga çelësat e progresit të tyre; • krijon një klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për të gjithë nxënësit; • bashkëpunon me prindërit për të arritur progresin e nxënësve pavarësisht veçorive specifike të tyre.	pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.
Kompetenca II “Përdorimi i metodave dhe strategjive efektive në mësimdhënien e fizikës”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i fizikës:</i> • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një objektivi të caktuar; • përdor metoda e teknika që nxisin mendimin e pavarur , kritik dhe krijues të nxënësve; • shpjegon strategjitë dhe metodologjitë bazë të mësimdhënies së fizikës si : – problem-zgjidhja; – eksperimenti fizik; – hulumtimi; – puna në grup; – të mësuarit multimedial; – të mësuarit me projekte; – përdorimi i TIK-ut; – etj.	• Të nxënësit me situata, kompetenca dhe situata e të nxënësit, IZHA, 2014. • Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. • Udhëzuesi për zbatimin e kurrikulës me kompetenca në gjimnaz, IZHA, 2016. • Udhëzuesi për zbatimin e kurrikulës me kompetenca në AMU, IZHA, 2017. • Nivelet e arritjes së kompetencave – Shkalla e tretë dhe e katërt, klasat VI-IX, IZHA,2016. • Nivelet e arritjes së kompetencave – Shkalla e pestë, klasat X-XI, IZHA, 2016. • Portofoli i të nxënësit, IZHA, 2015. • Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin, metodologjinë e mësimdhënies së

• skicon hartën e koncepteve të një blloku tematik; • përshkruan të paktën dy metoda të nxitjes dhe stimulimit të nxënësve; • strukturon një ese në fizikë; • përshkruan hapat që ndjek për përshtatjen e tekstit me planifikimin lëndor të programit; • përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; • planifikon një orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin; • shpjegon parimet e hartimit të një testi; • planifikon mjetet e nevojshme për një orë mësimi; • zbaton strategji të ndryshme të vlerësimit; • shpjegon vlerësimin e vazhdueshëm, vlerësimin me test/detyrë përmbledhëse dhe vlerësimin e portofolit/dosjes; • demonstroi teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësit.	fizikës.
Kompetenca III “Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies - nxënies në lëndën e fizikës”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i fizikës:</i> • prezanton tema mësimore nga lënda e fizikës duke përdorur programe të përshtatshme si: Word, Power-Point, Excel, Math Type, Internet; • nxit nxënësit të bëjnë prezantime në lëndën e fizikës për tema të veçanta, duke përdorur programe kompjuterike të njohura nga	• Guidë për përdorim fillestar (Word, Power-Point, Internet) , IZHA, Shtator, 2012. • Literaturë që u shërben mësuesve për përdorimin e TIK-ut në orën mësimore. • Materiale në ndihmë të mësuesit të lëndës së fizikës, që përdoren në klasat VI,VII,VIII të arsimit të mesëm të ulët si dhe në klasat X,XI të arsimit të mesëm të lartë dhe kanë në fokus përdorimin e TIK-ut në

kurrikula e Tik-ut në shkollë; • përdor materiale të gjetura nga Web-et në internet për të lehtësuar procesin e mësimdhënie-nxënien; • përfshin nxënësit në projekte kurrikulare ku njohuritë e marra nga lënda e fizikës ndërthuren me njohuritë e lëndëve të fushës së shkencave të natyrës, si dhe me lëndët e fushave të tjera kurrikulare.	mësimdhënie -nxënie. • Udhëzues me orë model interaktive dhe situata të të nxënit me bazë TIK-un, IZHA, 2015.

FUSHA: “ASPEKTE TË ETIKËS DHE TË KOMUNIKIMIT”

“Zbatimi i rregullave të etikës dhe të komunikimit si elemente të domosdoshme për të gjithë veprimtarinë e mësuesit”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i fizikës:</i> • zotëron rregullat e etikës dhe komunikimit që duhen zbatuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të komunikimit në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor.	• Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar. • Draft Standardet profesionale të mësuesit në arsimin parauniversitar, IZHA, 2016. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

FUSHA: “ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE”

“Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe “	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i fizikës:</i> • zotëron rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • demonstroi zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në	• Drejtshkrimi i gjuhës shqipe

institucionin arsimor.

FUSHA: “PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS”

Kompetenca

“Zotërimi i kompetencave shkencore për mësimdhënien e lëndës së fizikës”

Literatura e rekomanduar

Rezultatet e pritshme

Mësuesi i fizikës

- shpjegon *konceptet bazë, parimet dhe ligjet e fizikës* që përmban programi i klasave (6-9) të arsimit bazë (AMU) dhe i klasave (10-12) të gjimnazit (AML) dhe shkollave profesionale;
- interpreton *konceptet bazë, parimet dhe ligjet e fizikës* nëpërmjet konkretizimit me shembuj;
- përshkruan koherencën vertikale të koncepteve dhe shprehive nga njëra klasë në tjetrën;
- dallon ndërvarësinë e *koncepteve, parimeve dhe ligjeve* të fizikës me konceptet e lëndëve të tjera;
- përdor metoda të ndryshme për zgjidhjen e situatave problemore në lëndën e fizikës duke përdorur konceptet, parimet dhe ligjet fizike;
- mbledh informacion të saktë e bindës nga burime të besueshme për ti treguar nxënësve ndikimin e lëndës së fizikës në lëndët e tjera si dhe zbatimet e ligjeve të fizikës në veprimtarinë e jetës së përditshme.

- Tekste shkollore të lëndës së fizikës për mësuesin dhe nxënësin për klasat VI-IX dhe për klasat X-XII.
- Tekste me ushtrime dhe problema për përgatitjen e nxënësve për Maturën Shtetërore dhe Olimpiadat kombëtare.